

Samhällsorienterande ämnen – SAMHÄLLSKUNSKAP

Syftet med de samhällsorienterande ämnena är att stimulera till reflektion över mänskligt tänkande och handlande och över företeelser i samhället, att stärka beredskapen att överblicka den egna och andras livssituation, att öka tryggheten i den egna identiteten samt att ge kunskaper om hur vårt samhälle är baserat på etnisk och kulturell mångfald.

Samhällskunskap syftar till att utveckla sådana kunskaper att eleverna ska kunna ta ställning i frågor som uppkommer i ett samhälle präglad av ömsesidigt beroende och kulturell mångfald. Utbildningen ger möjlighet att göra observationer och att använda olika informationskällor. Syftet är att utveckla förmågan att söka, granska, strukturera och värdera fakta samt att integrera, redovisa och gestalta den nya kunskapen.

De nationella kursplanerna slår fast

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det femte skolåret

Eleven skall

- känna till de grundläggande demokratiska principer som samhället vilar på och kunna delta i en demokratisk beslutsprocess,
- känna till förhållanden och olika levnadssätt i det lokala samhället och de viktigaste rättigheter och skyldigheter som gäller varje enskild individ,
- ha kännedom om människors livsvillkor i olika kulturer,
- förstå hur de egna handlingarna påverkar miljön,
- kunna läsa, skriva och formulera sig om samhället utifrån olika källor.

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det nionde skolåret

Eleven skall

- känna till grundläggande mänskliga rättigheter och skyldigheter,
- kunna reflektera över människors villkor och hur dessa skiftar utifrån kön och social och kulturell bakgrund,
- förstå de gemensamma och grundläggande demokratiska värden som vårt samhälle vilar på samt kunna tillämpa ett demokratiskt arbets- och beslutssätt,
- ha grundläggande kunskaper om det svenska styrelsesättets framväxt och samhällssystemets uppbyggnad samt förstå innebörden av det grundläggande norm- och rättssystemet i Sverige,
- ha kunskaper om internationella förhållanden samt kunna diskutera relationer och samarbete i ett globalt perspektiv,
- ha kännedom om samhällsekonomi, hushållsekonomi och privatekonomi och kunna diskutera möjliga vägar som leder mot ett hållbart samhälle såväl lokalt som globalt,
- kunna använda olika kunskapskällor samt kunna sammanställa, bearbeta, granska och värdera uppgifter och åsikter från olika källor och opinionsbildare samt redovisa resultatet.

Dessutom finns ett flertal strävansmål för elevernas maximala utveckling.

Våra nedbrutna mål för att ge eleverna goda möjligheter att nå de nationella målen är följande:

Förskolan strävar efter att

- barnen är delaktiga, efter sin förmåga, i viss planering
- barnen får lära sig att lyssna på varandra, visa varandra empati och respekt
- barnen får ta ansvar efter sin förmåga
- ge barnen praktisk erfarenhet av trafikvett genom promenader i närmiljön och samtal om trafiken
- får barnen inblick i olika yrken i samhället, genom att samtala om eller besöka föräldrarnas arbetsplatser, gå till affären, få besök av eller besöka räddningstjänsten
- samtala med barnen om de nyheter och aktuella händelser som barnen tar upp

Åk 1

- deltar i beslut som rör den egna gruppen t ex genom omröstning
- deltar i klassråd

Åk 2

- känner till att barns livsvillkor varierar i olika kulturer t ex när det gäller mat och skolgång

Åk 3

- har kunskap om hur demokratiska beslut fattas och att dessa ska respekteras
- kan sina viktigaste rättigheter och skyldigheter t ex FN:s barnkonvention, några trafikregler, skolplikt
- kan samtala om innehållet och ställa frågor till enkla faktatexter från t.ex. tidningar och läroböcker

Åk 4

- har förståelse för att människor i vårt land kan leva på olika sätt t ex beroende på etnisk bakgrund
- kan ge exempel på hur livsvillkoren varierar hos människor i olika kulturer

Åk 5

- har kunskap om FN:s barnkonvention
- kan söka information från olika källor t ex tidningen, internet, bibliotek, TV-program

Åk 6

- kan begreppen demokrati och diktatur
- kan den svenska valprocessen
- kan att vi har olika riksdagspartier och vem som är statsminister
- kan några vanliga ungdomsbrott och vilka påföljder dessa kan få
- kan något om kommun och landsting

Åk 7

- kan lag och rätt dvs förstår innebörden av det grundläggande norm och rättssystemet i Sverige genom att kunna ge exempel på normer, lagar och viktiga begrepp i rättsprocessen
- vet att arbetsområdet är en viktig del av de grundläggande mänskliga rättigheterna och skyldigheterna t ex rättsäkerhet och påföljd
- kan hushållsekonomi dvs grunderna i hushållsekonomi och privatekonomi t ex begrepp som inkomst och utgift och förstår dessutom ekonomins fallgropar
- kan reflektera över att människors ekonomiska villkor kan variera beroende på kön, social och kulturell bakgrund

År 8

- kan Sveriges styrelseskick dvs samhällssystemets uppbyggnad och känner till de gemensamma grundläggande demokratiska värden som vårt samhälle vilar på genom att kunna t ex valsystemet, kommunens uppgifter och styrelse, riksdag och regering och dess funktion
- kan tillämpa ett demokratiskt arbets- och beslutsätt genom att t ex acceptera majoritetsbeslut, samarbeta och visa hänsyn
- kan sammanställa, bearbeta och värdera källor och redovisa resultatet i olika arbetsuppgifter inom ämnet

År 9

- kan samhällsekonomi t ex aktörerna i det ekonomiska kretsloppet och ekonomiska begrepp så som kapital, vinst och investering
- kan internationella förhållanden och globalisering dvs begrepp som t ex makt, ekonomi, resurser, internationella organisationer, konflikt, krig, U-land/I-land och hållbart samhälle
- kan tillämpa ett demokratiskt arbets- och beslutsätt genom att t ex acceptera majoritetsbeslut, samarbeta och visa hänsyn
- kan sammanställa, bearbeta och värdera källor och redovisa resultatet i olika arbetsuppgifter inom ämnet

Gymnasiets A-kurs

- kan redogöra för viktiga milstolpar inom demokratins historia
- kan beskriva hur det svenska statsskicket fungerar samt i grupp och i kommunikation med andra tillämpa ett demokratiskt arbetssätt
- kan grundläggande begrepp och institutioner inom politik, samhällsekonomi och internationella relationer såsom demokrati, marknadsekonomi, FN och EU
- kan identifiera och undersöka sociala problem inom det svenska samhället
- förstår Sveriges roll i det internationella samhället och Sveriges omvärldsberoende
- kan formulera ett problem utifrån ett samhällsområde och, utifrån flera källor, undersöka problemets orsaker och konsekvenser
- kan resonera kring vad som är rätt och fel i en samhällsfråga och känna till hur ens värderingar och åsikter påverkas av den sociala miljö man växer upp i